

FRAGMENTA FAUNISTICA

Tom XI

Warszawa, 20 I 1965

Nr 20

Andrzej SZUJECKI

O występowaniu w Polsce i wschodniej Europie niektórych gatunków z podrodziny *Paederinae* (*Coleoptera*, *Staphylinidae*)

O распространении некоторых видов подсемейства *Paederinae* (*Coleoptera*, *Staphylinidae*) в Польше и восточной Европе

On the occurrence of certain species of the subfamily *Paederinae* (*Coleoptera*, *Staphylinidae*) in Poland and eastern Europe

Zestawiając na podstawie piśmiennictwa dotychczasowe wiadomości o występowaniu w Polsce gatunków z podrodziny *Paederinae*, stwierdziłem, że są one niekompletne. Fakt ten wynikał z braku szczegółowych opracowań faunistycznych odnoszących się do wielu rejonów Polski, a zwłaszcza do środkowej, wschodniej i północnej części kraju. Braki te były szczególnie dotkliwe ze względu na ogólny charakter rozmieszczenia gatunków *Paederinae* w Palearktyce i Europie, gdzie ich liczba gwałtownie maleje w kierunku północnym.

W związku z opracowywaniem klucza do oznaczania występujących w Polsce gatunków omawianej podrodziny konieczne było ponadto sprawdzenie niektórych danych faunistycznych na podstawie rewizji materiałów dowodowych. Pod tym kątem sprawdziłem przede wszystkim zbiór Sz. TENENBAUMA przechowywany w Instytucie Zoologicznym PAN w Warszawie. Ponadto wykorzystałem w pracy materiały własne oraz materiały ze zbiorów Instytutu Zoologicznego PAN w Warszawie (zbiory E. MAZURA, A. BARTOSZYŃSKIEGO i materiały bieżące zebrane przez R. BIELAWSKIEGO, B. BURAKOWSKIEGO, W. KULERSKIEGO i M. MROCZKOWSKIEGO), Zakładu Zoologii Systematycznej PAN w Krakowie (zbiór S. STOBIECKIEGO) Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu (zbiór W. MĄCZYŃSKIEGO) i Zakładu Entomologii Leśnej SGGW w Warszawie.

Za udostępnienie wymienionych zbiorów składam wyrazy podziękowania Drowi R. BIELAWSKIEMU (Warszawa), Drowi M. BIELEWICZOWI (Bytom) i Doc. Drowi W. SZYMCAKOWSKIEMU (Kraków).

Rewizja materiałów i podsumowanie dotychczasowych osiągnięć faunistycznych dowiodły, że w Polsce występuje 70 gatunków z podrodziny *Paederinae*. Błędnie wykazywano z Polski 5 gatunków. Nowym dla fauny Polski jest *Scopaeus pusillus* KIESW.

1. *Astenus filiformis* (LATR.)

Występuje w Europie z wyjątkiem jej najbardziej północnej części oraz w północnej Afryce. Dość pospolity w południowej Polsce. Wykazany także

z nielicznych miejscowości położonych w północnej części kraju. Gatunek ciepłolubny występujący w kserotermicznych środowiskach. Często znajdowany na południowych obrzeżach borów sosnowych w ściółce brzozonej i pod kępami wrzosu na terenach piaszczystych.

Ostrów Mazowiecka, 17 X 1954, 2 okazy, 3 VIII 1962, 1 okaz na piaszczystych wydymach pod chrobotkiem, leg. A. SZUJECKI. Niewybarwiony okaz zebrany w sierpniu ma głowę, przedplecze i pokrywy barwy rdzawej. Pośrodku każdej pokrywy, bliżej jej części nasadowej, niewyraźna ciemna plamka. Podobnie są ubarwione niektóre gatunki południowoeuropejskie i azjatyckie, np. *Astenus nigromaculatus* (MOTSCH.), co może być przyczyną omyłek w oznaczaniu.

2. *Astenus filiformis* ab. *humeralis* GREDL.

Występuje razem z formą typową, jest jednak od niej znacznie rzadszy. W Polsce wykazany ze Śląska (GERHARDT, 1910) i Beskidów (WANKA, 1927).

Warszawa — Pyry, 15 IX 1920, 1 okaz ex coll. Sz. TENENBAUM.

3. *Astenus gracilis* (PAYK.)

Syn.: *Astenus angustatus* (PAYK.)

Występuje w Europie z wyjątkiem jej najbardziej północnej części. W Polsce, a zwłaszcza w jej środkowej i północnej części, rzadko obserwowany. Wykazany ze Śląska (GERHARDT, 1910; POLENTZ, 1943), okolic Zamościa (TENENBAUM, 1913) i Warszawy (TENENBAUM, 1937).

Ostrów Mazowiecka, 9 IX 1956, 1 okaz samca wysiany spod kępy wrzosu na zrębie w borze sosnowym, leg. A. SZUJECKI.

4. *Paederidus ruficollis* (F.)

Forma typowa występuje w środkowej Europie i w południowej Szwecji. W Polsce pospolity w górach i okolicach podgórskich. Na niżu liczba znanych stanowisk występowania zmniejsza się ku północy kraju (ŁĘGOSZ-OWSIANNA, 1963), są one godne notowania.

Brok, pow. Ostrów Mazowiecka, 8 VII 1959, 1 okaz na piaszczysto-mulistym brzegu Bugu, leg. A. SZUJECKI.

5. *Paederidus rubrothoracicus carpathicola* SCHEERP.

Podgatunek nominalny występuje w centralnej części środkowej Europy. Okazy z Karpat i Sudetów Wschodnich zostały opisane jako podgatunek *carpathicola* SCHEERPELTZ, 1957. Różni się on od formy typowej kształtem głowy i budową woreczka wytryskowego aparatu kopulacyjnego samca (SCHEERPELTZ, 1957).

Okazy tego podgatunku zbierałem w Tatrach, Pieninach, Beskidzie Nowosądeckim i Bieszczadach. Występowanie podgatunku nominalnego w Polsce, a mianowicie w Sudetach Zachodnich wymaga zbadania.

6. *Paederus fuscipes* CURT.

Aberatywny okaz tego pospolitego w Polsce gatunku został zebrany w Myszkowcach nad Sanem, 18 IV 1962, przez S. KINELSKIEGO: środkowe uda, wierzchołki goleni i wierzchołki członów stóp czarne; środkowa część przedplecza czarno prześwietlająca.

7. *Paederus brevipennis* BOISD. et LAC.

Występuje w Europie środkowej, przeważnie w dolinach górskich i okolicach podgórskich. Znany także z Podola (ZSRR). W Polsce rzadko obserwowany, z Bieszczad dotychczas nie wykazywany (ŁĘGOSZ-OWSIANNA, 1963).

Cisna, pow. Lesko, 20 VII 1955, 1 okaz na łące pod sianem, leg. A. SZUJECKI.

8. *Rugilus angustatus* (GEOFFR.)

Występuje w środkowej i południowej Europie oraz południowej części Europy Północnej. W Polsce znany z nielicznych miejscowości na Śląsku (GERHARDT, 1910), okolic Przemysła (TRELLA, 1930) i Wielkopolski (SZULCZEWSKI, 1922). Wykazywany także z „Prus” (HORION, 1951).

Warszawa-Bielany, 23 IX 1904, 1 okaz w czasie powodzi; Świder, pow. Otwock, 25 VII 1903, 3 okazy z napływków, ex coll. W. MACZYŃSKI.

9. *Rugilus erichsoni* (FAUV.)

Środkowa i południowa Europa, południowa część Europy północnej. Wykazany z różnych miejscowości w Polsce z wyjątkiem jej części środkowej.

Ostrów Mazowiecka, 26 III–1 IV 1955, 3 okazy wysiane w olszynie; Świętokrzyski Park Narodowy, 22 X 1955, 1 okaz wysiany na śródleśnej łące, leg. A. SZUJECKI.

10. *Rugilus geniculatus* (ER.)

Zachodnia i środkowa Europa, północna Afryka. W Polsce rzadko obserwowany, wykazany z nielicznych miejscowości (LGOCKI, 1908; GERHARDT, 1910; LÜLLWITZ, 1915; TRELLA, 1930; POLENTZ, 1937; KARPIŃSKI, 1949).

Świętokrzyski Park Narodowy, Dolina Wilkowska, 7 IX 1959, 1 okaz wysiany z torfowców (*Sphagnum* EHRH.) w borze bagiennym, leg. A. SZUJECKI.

11. *Scopaeus debilis* HOCHH.

Występuje w północnej Afryce, południowej Europie, południowo-wschodniej części Europy Środkowej, na Kaukazie i w Iranie. Wymieniony ogólnikowo przez M. ŁOMNICKIEGO (1913) w katalogu chrząszczy Polski. W obec-

nych granicach naszego kraju nie był jednak znajdowany, w związku z czym należy go skreślić z fauny Polski.

12. *Scopaeus longicollis* FAUV.

Występuje w południowo-zachodniej Europie, Austrii i zachodniej części Afryki północnej.

Błędnie wykazany z Podola (ZSRR) (TENENBAUM, 1938). Okazy tak oznaczone w zbiorze Sz. TENENBAUMA należą do gatunku *Scopaeus laevigatus* (GYLL.).

13. *Scopaeus minimus* ER.

Występuje w Europie z wyjątkiem jej północnej części oraz na Wyspach Kanaryjskich. W Polsce wykazany ze Śląska (GERHARDT, 1910; POLENTZ, 1935, 1939; HORION, 1951), okolic Cieszyna (WANKA, 1917) i Tatr (ŁOMNICKI, 1868).

Harbutowice k. Izdebnika, pow. Myślenice, 2 VIII 1899, 1 okaz; Andrychów, pow. Wadowice, 25 IV 1902, 1 okaz na brzegu rzeki, ex coll. S. STOBIECKI.

14-16. *Scopaeus minutus* ER., *S. pusillus* KIESW. i *S. sulcicollis* (STEPH.)

Występują w Europie. Rozmieszczenie w Polsce jest prawie nieznanne, gdyż dane znajdujące się w starszym piśmiennictwie, opublikowane przed ukazaniem się pracy BINAGHIEGO (1935), mogą być błędne wskutek niedokładnego odróżniania wymienionych gatunków.

14. *Scopaeus minutus* ER.

Wykazany z Przemyśla (WALLES, 1936).

Krościenko, 2 VIII 1924, 3 okazy w czasie wylewu Dunajca, ex coll. Sz. TENENBAUM; Chelmek, pow. Chrzanów, 14 VIII 1883, 1 okaz ex coll. S. STOBIECKI; Krzyżanowice, pow. Pińczów, 17 VIII 1954, 4 okazy w kamieniołomie wapienia, leg. W. KULERSKI; Skolimów, pow. Piaseczno, 5 IX 1937, 1 okaz; Warszawa Ogród Zoologiczny, 7 VI 1940, 1 okaz, 1 VII 1940, 1 okaz, ex coll. Sz. TENENBAUM.

15. *Scopaeus pusillus* KIESW.

Brok, pow. Ostrów Mazowiecka, 26 VII 1958, 1 okaz samca na stromym, piaszczysto-gliniastym brzegu Bugu o południowej wystawie, leg. A. SZUJECKI. Gatunek nowy dla fauny Polski.

16. *Scopaeus sulcicollis* (STEPH.)

Wykazany z Żywca (WALLES, 1936).

Pieniny, Zamek Św. Kingi, 22 VIII 1939, 5 okazów; Krościenko nad Dunajcem, 2 VIII 1924, 11 okazów ex coll. Sz. TENENBAUM; Głogoczów, pow. Myślenice, maj 1897, liczne okazy w mrowisku *Formica rufa* L., ex coll. S. STOBIECKI; Podkowa Leśna, pow.

Pruszków, 24 IX 1934, 1 okaz ex coll. Sz. Tenenbaum; Ostrów Mazowiecka, 20 IX 1954, 1 okaz w ściółce, w starszym, silnie prześwietlonym drzewostanie sosnowym, leg. A. SZUJECKI.

17. *Lithocharis ochracea* (GRAV.)

Gatunek o szerokim rozmieszczeniu geograficznym, znany z Palearktyki, Obszaru Orientalnego i Nearktyki. W Polsce niezbyt często obserwowany, ze środkowej Polski dotychczas nie wykazywany.

Warszawa — Łazienki, 25 IX 1901, 1 okaz ex coll. W. MĄCZYŃSKI; Warszawa — Ogród Zoologiczny, VIII-IX 1940, 10 okazów; Grodzisk Mazowiecki, 3 X 1932, 1 okaz ex coll. Sz. TENENBAUM.

18. *Pseudomedon obsoletus* (NORDM.)

Rozprzestrzeniony w Europie z wyjątkiem jej najbardziej północnej części oraz w północnej Afryce. W Polsce dość rzadko obserwowany, ze środkowej części kraju dotychczas nie wykazywany. Żyje na obrzeżach wód i torfowiskach.

Warszawa, 11 V 1919, 1 okaz w czasie wylewu Wisły; Podkowa Leśna, pow. Pruszków, 10 IX 1924, 1 okaz ex coll. Sz. TENENBAUM; Pomiechówek, pow. Nowy Dwór Mazowiecki, 13 III 1954, 1 okaz w napływach Wkry; Bojany, pow. Ostrów Mazowiecka, 2 IV 1955, 3 okazy na łące, w napływkach Bugu, leg. A. SZUJECKI.

19. *Pseudomedon obscurellus* (ER.)

Występuje w Europie z wyjątkiem jej najbardziej północnej części. W Polsce wykazany ze Śląska (GERHARDT, 1910; KOLBE, 1912), okolic Przemyśla (TRELLA, 1930) i okolic Malborka (LENTZ, 1879).

Warszawa, 19 IV 1911, 1 okaz ex coll. W. MĄCZYŃSKI; 9 V 1947, 1 okaz ex coll. R. WOJAN; Łąck, pow. Gostynin, 15 V 1928, 1 okaz ex coll. Zakład Entomologii Leśnej SGGW.

20. *Hypomedon melanocephalus* (F.)

Rozmieszczony prawie w całej Europie z wyjątkiem jej najbardziej północnej części. W Polsce wykazany z szeregu miejscowości położonych w południowej i zachodniej części kraju oraz z Gdańska (LENTZ, 1879).

Warszawa — Ogród Zoologiczny, 7 V-8 IX 1940, 13 okazów ex coll. Sz. TENENBAUM.

21. *Luzea nigrifula* (ER.)

Występuje w południowej Europie oraz południowej części Europy Środkowej, na północ do południowo-zachodnich Niemiec i Słowacji. W katalogu chrząszczy Polski (ŁOMNICKI, 1913) wykazany ze Śląska, lecz wiadomość ta nie została potwierdzona w latach następnych. Również HORION (1951) nie wymienia tego gatunku ze Śląska. W związku z tym *L. nigrifula* (ER.) należy skreślić z fauny Polski.

22. *Medon castaneus* (GRAV.)

Występuje w Europie Środkowej i w południowej części Europy Północnej. W Polsce wykazany przez wielu autorów ze Śląska, a także z Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (LGOCKI, 1908; EICHLER, 1914), okolic Poznania (DORN, 1919) i KOSZALINA (LÜLLWITZ, 1915). Żyje w gniazdach kreta i myszy.

Brwinów, pow. Pruszków, X 1961, 1 okaz, leg. J. GŁOWACKI.

23. *Medon rufiventris* (NORDM.)

Występuje w północnej Afryce, południowej Europie i południowej części Europy Środkowej. Według dotychczasowych danych najbardziej na północ wysunięte stanowiska występowania tego gatunku znajdowały się na Śląsku (GERHARDT, 1910; KOLBE, 1928, 1931), Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej (LGOCKI, 1908) i Roztoczu (TENENBAUM, 1918).

W zbiorze W. MĄCZYŃSKIEGO znajduje się 11 okazów z Warszawy i jej okolic:

Otwock, 15 V 1892, 2 okazy; 4 VI 1893, 1 okaz; 6 IX 1898, 1 okaz; Warszawa-Wawer, 27 VI 1895, 2 okazy, 23 IX 1901, 1 okaz; Warszawa-Bielany, 28 VI 1898, 1 okaz; Warszawa, 3 V 1895, 1 okaz; Trąbki, pow. Garwolin, 22 V 1900, 1 okaz; „Jabłoń”, 16 VIII 1900, 1 okaz pod korą brzozy.

24. *Medon fuscus* (MANN.)

Zachodnia, środkowa i południowa Europa, Azja Mniejsza, Kaukaz.

W Polsce wykazany ze Śląska (GERHARDT, 1910) i okolic Przemyśla (TRELLA, 1930).

Warszawa-Lazienki, 26 VIII 1915, 1 okaz; Warszawa-Ogród Zoologiczny, 21 IX 1940, 1 okaz ex coll. Sz. TENENBAUM; Terespol nad Bugiem, 14 V 1959, 1 okaz, leg. S. KINELSKI.

25. *Medon brunneus* (ER.)

Środkowa i południowa Europa, południowa część Europy Północnej, Kaukaz. W Polsce wykazany ze Śląska (GERHARDT, 1910), okolic Częstochowy (LGOCKI, 1908) i Przemyśla (TRELLA, 1930).

Rytko, pow. Nowy Sącz, 21-22 VII 1902, 2 okazy ex coll. W. MĄCZYŃSKI; Krościenko nad Dunajcem, 9 VII 1925, 1 okaz ex coll. Sz. TENENBAUM; Krzeszowice, pow. Chrzanów, 4 VII 1902, 1 okaz; Bukowa Góra, pow. Zamość, 24 VI 1902, 1 okaz; Kosobudy, pow. Zamość, 26 VI 1902, 1 okaz, leg. HORNZIEL (ex coll. W. MĄCZYŃSKI); Rozewie, pow. Puck, rezerwat bukowy, 4 VII 1964, 2 okazy w ściółce, leg. A. SZUJECKI.

26. *Lobrathium sodale distinctiventre* KOCH

Gatunek rozmieszczony w górach Europy Środkowej oraz w Pirenejach. W Polsce wykazany z szeregu miejscowości położonych w Karpatach, Sude tach oraz w okolicach podgórskich. Część tych danych niewątpliwie odnosi się do subsp. *distinctiventre* KOCH. Wymieniony podgatunek znany był dotąd

tylko z Krościenka nad Dunajcem, skąd został opisany (KOCH, 1939). Do niego należą także okazy znalezione w Tatrach:

Zakopane, 8 IV 1915 i 17 V 1916, 5 okazów w żwirze na brzegu potoku; Tatry VI 1913, 2 okazy ex coll. E. MAZUR. Rozmieszczenie formy typowej i podgatunku w Polsce wymaga dalszych badań.

27. *Lathrobium punctatum* ZETT.

Gatunek syberyjski, którego areal w kierunku zachodnim sięga północno-wschodniej części Europy Środkowej. Wymieniony ogólnikowo w katalogu chrząszczy Polski (ŁOMNICKI, 1913), jednakże w obecnych granicach naszego kraju nie był znajdowany, w związku z czym należy go skreślić z fauny Polski.

Ponieważ jednak najbliższe stanowiska występowania tego gatunku są położone w ZSRR w okolicy Kaliningradu (LENTZ, 1879), może on zostać odnaleziony w północno-wschodniej Polsce.

28. *Lathrobium scutellare* NORDM.

Dotychczas znany ze wschodniej i środkowej Europy oraz z Kaukazu. Zachodnia granica zasięgu przebiega przez Polskę, Czechosłowację i Austrię. W Polsce bardzo rzadko obserwowany, wykazany z Mazur (LENTZ, 1879), okolic Warszawy (TENENBAUM, 1923) i Śląska (HORION, 1951).

Siennica, pow. Mińsk Mazowiecki, 28 V 1933, 1 okaz; Pomiechówek, pow. Nowy Dwór Mazowiecki, 4 IV 1928, 1 okaz ex coll. A. BARTOSZYŃSKI.

29. *Lathrobium brunnipes* var. *luteipes* FAUV.

Występuje prawdopodobnie razem z formą typową, która ma rozmieszczenie eurosyberyjskie, jest jednak rzadko obserwowany. W Polsce wykazany z Legnicy (KOLBE, 1928) i Krakowa (WALLES, 1936).

Warszawa-Morysinek, 3 V 1929, 1 okaz ex coll. Sz. TENENBAUM; Ostrów Mazowiecka, 1 IV 1955, 1 okaz wysiany na skraju olszyny, leg. A. SZUJECKI.

30. *Lathrobium fovulum* STEPH.

Występuje w północnej i środkowej Europie. W Polsce niezbyt rzadki, jakkolwiek wykazany tylko z nielicznych miejscowości położonych w południowej i północnej części kraju. Charakterystyczny dla borów bagiennych i torfowisk.

Świętokrzyski Park Narodowy, 27 X 1955, 1 okaz, leg. A. SZUJECKI; Warszawa i jej okolice: Natolin, Skolimów, Bielany, Morysinek, Obory, Gocław, Zaborów, Zegrze, Pomiechówek, 17 okazów zbieranych od grudnia do maja w różnych latach, ex coll. Instytut Zoologiczny PAN i Zakład Entomologii Leśnej SGGW, leg. R. BIELAWSKI, B. BURAKOWSKI, M. MROCZKOWSKI, A. SZUJECKI i Sz. TENENBAUM; Białowieża, 30 I 1953, 1 okaz, leg. Z. SCHNAIDER; Bielawskie Błota, pow. Puck, 8 VII 1963, 1 okaz wysiany na torfowisku spod kęp wrzośca bagiennego (*Erica tetralix* L.), leg. A. SZUJECKI.

31. *Lathrobium pallidum* NORDM.

Występuje w środkowej Europie oraz w południowej Skandynawii i Anglii. W Polsce wykazany z niezbyt licznych miejscowości położonych w południowej części kraju. Żyje w norach kreta i myszy.

Puławy, 10 VI 1912, 1 okaz, leg. A. ILLINSKIJ (ex coll. Zakład Entomologii Leśnej SGGW); Warszawa-Łazienki, 26 VIII 1915, 1 okaz; Warszawa-Ogród Saski, 3 VI 1932, 1 okaz ex coll. Sz. TENENBAUM; Brwinów, pow. Pruszków, X 1961, 3 okazy, leg. J. GŁOWACKI; Ostrów Mazowiecka, 19 VI 1962, 1 okaz w ogrodzie, w dole po piasku, leg. R. SZUJECKI.

32. *Lathrobium dilutum* var. *maurianense* FAUV.

Występuje wraz z formą typową w północnej i środkowej Europie, jest jednak bardzo rzadko obserwowany. W Polsce wykazany z okolic Cieszyna (WANKA, 1920; KOLBE, 1924) i Przemyśla (TRELLA, 1930). Żyje w norach małych ssaków.

Ostrów Mazowiecka, 22 VII 1961, 1 okaz w ogrodzie na liściach słonecznika, leg. A. SZUJECKI.

33. *Lathrobium longulum* var. *longipenne* FAIRM.

Występuje razem z formą typową, która ma rozmieszczenie eurosyberyjskie, jest jednak od niej o wiele rzadszy. W Polsce wykazany z południowo-zachodniej części kraju.

Malichy, pow. Pruszków, 18 III 1960, 1 okaz wysiany w zaroślach na łące, leg. A. SZUJECKI.

34. *Lathrobium rufipenne* GYLL.

Gatunek subborealny, rozmieszczony w północnej i środkowej Europie. W Polsce dość rzadko obserwowany, wykazany przez kilku autorów z szeregu miejscowości na Śląsku, z okolic Przemyśla (TRELLA, 1930) oraz z zachodniej i północnej części kraju. Wykazany także na podstawie zbioru Sz. TENENBAUMA z okolic Warszawy (WALLES, 1936). Jednakże jedyny tak oznaczony okaz znajdujący się w zbiorze Sz. TENENBAUMA należy do gatunku *L. geminum* KR.

Krasnobród, pow. Zamość, 31 III 1934, 1 okaz; Pomiechówek, pow. Nowy Dwór Mazowiecki, 17 V 1928, 1 okaz ex coll. A. BARTOSZYŃSKI; Zegrze, pow. Nowy Dwór Mazowiecki, 19 III 1951, 2 okazy w czasie wylewu Narwi; Warszawa, Gołław, 18 III 1951, 1 okaz, leg. M. MROCKOWSKI.

35. *Lathrobium fulvipenne* var. *letzneri* GERH.

Występuje w północnej i środkowej Europie. W Polsce wykazana ze Śląska (GERHARDT, 1869, 1910), Rytra, pow. Nowy Sącz (TENENBAUM, 1931; J. i W. SIEMASZKO, 1932), Krościenka nad Dunajcem i Warszawy (TENENBAUM, 1931).

Przez niektórych autorów uważana za samodzielny gatunek, co nie wydaje się słuszne ze względu na brak różnic w budowie aparatu kopolacyjnego u formy typowej i omawianej odmiany.

Tenczynek, pow. Chrzanów, 28 IV 1912, 1 okaz ex coll. Sz. TENENBAUM; Świętokrzyski Park Narodowy, 28 V 1956, 1 okaz; Pomiechówek, pow. Nowy Dwór Mazowiecki, 13 III 1954, 1 okaz; Orlo, pow. Ostrów Mazowiecka, 21 III 1954, 1 okaz w napływkach, leg. A. SZUJECKI.

36. *Lathrobium laevipenne* HEER

Występuje w środkowej Europie. W Polsce wykazany ze Śląska (GERHARDT, 1910; POLENTZ, 1933), okolic Cieszyna (WANKA, 1915), okolic Przemysła (TRELLA, 1930), z Pomorza (LÜLLWITZ, 1915) i Mazur (HORION, 1951). Błędnie wykazany przez J. i W. SIEMASZKO (1932) ze Szczawnicy nad Dunajcem. Okaz dowodowy znajdujący się w zbiorze Sz. TENENBAUMA jest samcem *L. geminum* KR.

Kudowa Zdrój, pow. Kłodzko, 20–25 V 1947, 1 okaz, leg. M. WĘGRZECKI; Bieszczady, Moczarne koło Wetliny, pow. Lesko, 8 IX 1963, 2 niewybarwione okazy na brzegu potoku, pod kamieniem, leg. S. PERLIŃSKI et A. SZUJECKI.

37. *Lathrobium impressifrons* EPP.

Endemit kaukaski, mylnie wykazywany z Europy (KOCH, 1938). W Polsce nie występuje, a dane o znalezieniu w Rabce (WALLES, 1936), jak wynika z tekstu pracy, odnoszą się do *L. laevipenne* HEER.

38. *Lathrobium ripicola* CZWAL.

Występuje w zachodniej i środkowej Europie. Wykazany także z Anatolii (KOCH, 1937). W Polsce znany z nielicznych miejscowości położonych w różnych okolicach kraju z wyjątkiem części północno-wschodniej, jest jednak dość rzadko obserwowany (LGOCKI, 1908; GERHARDT, 1910; WANKA, 1915; KOLBE, 1927; TRELLA, 1930; J. i W. SIEMASZKO, 1932; KLEINE, 1940).

Krościenko, wylew Dunajca, 6 VIII 1925, 1 okaz ex coll. Sz. TENENBAUM; Tylawa-Krzyżówki, pow. Krosno, 14 VI 1954, 1 okaz, leg. A. RIEDEL; Warszawa i okolice: „Platforma Zamojskiego”, 20 III 1905, 1 okaz; Bielany, 3 V 1894, 1 okaz, 3 V 1898, 1 okaz, 10 V 1901, 1 okaz — ex coll. W. MĄCZYŃSKI; 19 IV 1953, 1 okaz na brzegu Wisły, leg. R. WOJAN; Pyry, 17 IV 1926, 1 okaz ex coll. Sz. TENENBAUM; Obory, 16 I 1949, 1 okaz, leg. R. BIEŁAWSKI.

39. *Lathrobium elongatum* L. f. *microptera*

Okazy wykazane pod tą nazwą z okolic Warszawy (TENENBAUM, 1938) są przechowywane w zbiorach Instytutu Zoologicznego PAN w Warszawie. Należą one do gatunku *L. geminum* KR. i były źle oznaczone.

40. *Achenium depressum* (GRAV.)

Gatunek submedyteraneński, rozmieszczony w południowej Europie, Turcji oraz w południowej części Europy Środkowej i Zachodniej. W Polsce wykazany z kilku miejscowości na Śląsku (GERHARDT, 1910; KOLBE, 1924) oraz z Puław (JACENTKOVSKIJ, 1912).

W zbiorze Sz. TENENBAUMA znajduje się 1 okaz z etykietką „Bielany, 4 IV 1924”. Jeśli nie zażł jakaś pomyłka przy etykietowaniu, to dane te dotyczą Bielan położonych na terenie Warszawy. Data i miejsce połowu wskazują, że okaz ten mógł być przyniesiony przez wezbrane wody Wisły z południowej części kraju.

41. *Doliceon biguttulus* (BOISD. et LAC.)

Występuje w południowej Europie, południowej części Europy Środkowej, w północnej Afryce, zachodniej Azji i na Kaukazie. Wymieniony ogólnikowo z Polski (ŁOMNICKI, 1913). W obecnych granicach państwa nie był jednak znajdowany, w związku z czym należy go skreślić z fauny Polski. Jego występowanie w południowo-wschodniej części kraju jest jednak możliwe, gdyż był znaleziony we Lwowie (NOWICKI, 1864, ŁOMNICKI, 1890) oraz na Słowacji i Morawach (HORION, 1951).

PIŚMIENNICTWO

- BINAGHI G. 1935. Studio sul Genere *Scopaeus* ERICH. (*Coleopt.*: *Staphylin.*). Mem. Soc. ent. Ital., Genova, 14, 1: 84-115, 24 ff.
- DORN K. 1919. Sammelbericht aus dem Warthelager bei Posen. Ent. Jb., Leipzig, 28: 124-133.
- EICHLER W. 1914. Przyczynek do tęgopokrywych Ojeowa. Pam. fizjogr., Warszawa, 22: 138-149.
- GERHARDT J. 1869. *Lathrobium letzneri* n. sp. Berl. ent. Zt., Berlin, 13: 257-258.
- GERHARDT J. 1910. Verzeichnis der Käfer Schlesiens preussischen und österreichischen Anteils, geordnet nach dem Catalogus coleopterorum Europae vom Jahre 1906. Berlin, XVI+431 pp.
- HORION A. 1951. Verzeichnis der Käfer Mitteleuropas (Deutschland, Österreich, Tschechoslovakei) mit kurzen faunistischen Angaben. 1. Stuttgart, X+266 pp.
- JACENTKOVSKIJ E. 1912. Zametki o žukah stafilinah russoj fauny (*Coleoptera*, *Staphylinidae*) II. Rus. ent. Obozr., Petersburg, 12: 452-467.
- KARPIŃSKI J. J. 1949. Materiały do bioekologii Puszczy Białowieskiej. Rozpr. Spraw. Inst. bad. Leśn., Warszawa, 56, 212 pp., 1 f., 28 fot.
- KLEINE R. 1940. Übersicht über die in Pommern gefundenen Käfer, die im Verzeichnis von Albert LÜLLWITZ nicht enthaltend sind. Dohrniana, Stettin, 19: 3-28.
- KOCH C. 1937. Ueber einige *Staphylinidae* aus dem östlichen Mediterrangebiet. Pubbl. Mus. ent. „Pietro Rossi” Duino, Udine, 15, 2: 229-264, 10 ff.
- KOCH C. 1938. Über neue und wenig bekannte paläarktische *Paederinae*. Ent. Bl., Krefeld, 34: 103-116, 6 ff.
- KOCH C. 1939. Über neue und wenig bekannte paläarktische *Paederinae* (*Col. Staph.*). III. Ent. Bl., Krefeld, 35: 156-172, 33 ff.

- KOLBE W. 1912. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. Jh. Ver. schles. Ins.k. Breslau, Breslau, 5: 9-11.
- KOLBE W. 1924. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. Jh. Ver. schles. Ins.k. Breslau, Breslau, 14: 40-55.
- KOLBE W. 1927. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. Jh. Ver. schles. Ins.k. Breslau, Breslau, 15: 2-14.
- KOLBE W. 1928. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. Jh. Ver. schles. Ins.k. Breslau, Breslau, 16, 2: 1-10.
- KOLBE W. 1931. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. Z. Ent., Breslau, 17, 2: 8-17.
- LENTZ [F.] 1879. Catalog der Preussischen Käfer. Beitr. Naturk. Preuss., Königsberg, 4, II + 64 pp.
- LGOCKI H. 1908. Chrząższe (*Coleoptera*) zebrane w okolicach Częstochowy w Królestwie Polskiem w latach 1899-1903. Spraw. Kom. fizjogr., Kraków, 41: 18-151.
- LÜLLWITZ A. 1915. Verzeichnis der im Regierungsbezirk Köslin aufgefundenen Käfer. Stettin. ent. Ztg., Stettin, 76: 1-60.
- ŁĘGOSZ-OWSIANNA D. 1963. Przegląd krajowych gatunków z rodzaju *Paederus* FABRICIUS (*Coleoptera*, *Staphylinidae*). Fragm. faun., Warszawa, 10: 317-359, 9 map, 38 ff.
- ŁOMNICKI M. 1868. Wykaz chrząszczów tatrzańskich według rozszedlenia pionowego. Spraw. Kom. fizjogr., Kraków, 2: (152).
- ŁOMNICKI M. 1890. Fauna Lwowa i okolic. I Chrząższe (*Coleoptera*) (Tęgoskrzydłe) cz. I. Spraw. Kom. fizjogr., Kraków, 25: 141-217.
- ŁOMNICKI M. 1913. Wykaz chrząszczów czyli Tęgopokrywych (*Coleoptera*) ziem polskich (Catalogus coleopterorum Poloniae). Kosmos, Lwów, 38: 21-155.
- NOWICKI SIŁA M. 1864. Przyczynek do owadniczej fauny Galicyi. Kraków, 87 pp.
- POLENTZ G. 1933. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. Z. Ent., Breslau, 17, 3: 4-8.
- POLENTZ G. 1935. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. Z. Ent., Breslau, 17, 4: 6-9.
- POLENTZ G. 1937. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. Z. Ent., Breslau, 18, 2: 6-15.
- POLENTZ G. 1939. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. Z. Ent., Breslau, 18, 3: 4-11.
- POLENTZ G. 1943. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. Z. Ent., Breslau, 19, 2: 6-9.
- SCHAEERPELTZ O. 1957. Vorläufige Diagnosen einiger neuen paläarktischen Arten und Formen der Gattungen *Paederidus* MULS. REY, *Paederus* FABR. (mit den neuen Untergattungen *Eopaederus*, *Paederus* s. str. nov., *Heteropaederns* [sic!], *Dioncopaederus* und *Oedopaederus*), *Parameropaederus* nov. gen., *Lobopaederus* nov. gen. und *Megalopaederus* nov. gen. (77. Beitrag zur Kenntnis der paläarktischen Staphyliniden). Mem. Mus. Stor. nat. Venez. trident., Trento, 11, 1: 447-475.
- SIEMASZKO J. i SIEMASZKO W. 1932. Owadorosty polskie i palearktyczne, II. Pol. Pismo ent., Lwów, 10: 149-188, tt. VII-X.
- SZULCZEWSKI J. W. 1922. Chrząższe Wielkopolski. Pr. Kom. mat.-przyr. Pozn. TPN, Poznań, ser. B, 1: 183-243.
- TENENBAUM Sz. 1913. Chrząższe (*Coleoptera*) zebrane w Ordynacji Zamojskiej w gub. Lubelskiej. Pam. fizjogr., Warszawa, 21, III: 3-72.
- TENENBAUM Sz. 1918. Dodatek do spisu chrząszczy z Ordynacji Zamojskiej. Pam. fizjogr., Warszawa, 25: 1-35.
- TENENBAUM Sz. 1923. Przybytki do fauny chrząszczów Polski od roku 1913. Rozpr. Wiad. Muz. Dzieduszyckich, Lwów, 7-8: 136-186.
- TENENBAUM Sz. 1931. Nowe dla Polski gatunki i odmiany chrząszczy, oraz nowe stanowiska gatunków dawniej podawanych. V. Fragm. faun. Mus. zool. pol., Warszawa, 1: 329-359.
- TENENBAUM Sz. 1937. Nowe dla Polski gatunki i odmiany chrząszczy. VII. Pol. Pismo ent., Lwów, 14-15: 336-345.
- TENENBAUM Sz. 1938. Nowe dla Polski oraz rzadsze gatunki i odmiany chrząszczy. VIII. Fragm. faun. Mus. zool. pol., Warszawa, 3: 415-429.

- TRELLA T. 1930. Chrząszcze Przemysła i okolicy. *Staphylinidae, Pselaphidae, Clavigeridae*. Pol. Pismo ent., Lwów, 8: 75-88.
- WALLES W. 1936. Przyczynik do znajomości chrząszczy Polski pd. (*Coleoptera*). Spraw. Kom. fizjogr., Kraków, 70: 173-186.
- WANKA Th. 1915. Beitrag zur Coleopterenfauna von Österr.-Schlesien. Wien. ent. Ztg., Wien, 34: 199-214.
- WANKA Th. 1917. Zweiter Beitrag zur Coleopterenfauna von Österr.-Schlesien. Wien. ent. Ztg., Wien, 36: 276-282.
- WANKA Th. 1920. Dritter Beitrag zur Coleopterenfauna von Österr.-Schlesien. Ent. Bl., Berlin, 16: 202-213.
- WANKA Th. 1927. IV. Beitrag zur Coleopterenfauna von Schlesien. Wien. ent. Ztg., Wien, 44: 1-32.

РЕЗЮМЕ

В работе рассматривается распространение некоторых более интересных видов подсемейства *Paederinae* в Польше и восточной Европе. *Scopaeus pusillus* KIESW. является новым для фауны Польши. *Rugilus angustatus* (GEOFFR.), *R. erichsoni* (FAUV.), *Scopaeus minutus* ER., *Sc. sulcicollis* (STEPH.) *Hypomedon melanocephalus* (F.), *Medon castaneus* (GRAV.), *M. rufiventris* (NORDM.), *M. fuscus* (MANN.), *Lathrobium pallidum* (NORDM.), *L. dilutum* var. *longipenne* FAIRM., *Achenium depressum* (GRAV.) приводятся первый раз из центральной а *Medon brunneus* (FR.) из северной части Польши. В Польши нет: *Scopaeus debilis* HOCHN., *Luzea nigrigula* (ER.), *Lathrobium punctatum* ZETT., *L. impressifrons* EPP., *Dolicaon biguttulus* (BOISD. et LAC.), которые приводились в старинных работах на основании ошибочных определений. Кроме того *Scopaeus longicollis* FAUV. был ошибочно указан из Подольской обл. (УССР).

SUMMARY

The occurrence of certain of more interesting species of the subfamily *Paederinae* in Poland and eastern Europe is discussed in this paper. *Scopaeus pusillus* KIESW. is new to the fauna of Poland. *Rugilus angustatus* (GEOFFR.), *R. erichsoni* (FAUV.), *Scopaeus minutus* ER., *Sc. sulcicollis* (STEPH.), *Hypomedon melanocephalus* (F.), *Medon castaneus* (GRAV.), *M. rufiventris* (NORDM.), *M. fuscus* (MANN.), *Lathrobium pallidum* (NORDM.), *L. dilutum* var. *maurianense* FAUV., *L. longulum* var. *longipenne* FAIRM. and *Achenium depressum* (GRAV.) first time are recorded from central part and *Medon brunneus* (ER.) from northern part of Poland.

On the other hand the following species do not occur in Poland, although they have been recorded in older literature from this country on basis of the wrongly determined specimens: *Scopaeus debilis* HOCHN., *Luzea nigrigula* (ER.), *Lathrobium punctatum* ZETT., *L. impressifrons* EPP., *Dolicaon biguttulus* (BOISD. et LAC.). Moreover, *Scopaeus longicollis* FAUV. has been erroneously recorded from Podolia (Ukrainian SSR).

Redaktor pracy — dr M. Mroczkowski

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa 1965
Nakład 1550+100 egz. Ark. wyd. 1,25 druk. $\frac{1}{8}$. Papier druk sat. kl. III 80 g B1. Cena zł 10,
Nr zam. 239/64 — Wrocławska Drukarnia Naukowa — W-41

